

- concept -

PROVINCIE GRONINGEN

ONTWERP BELEIDSKADER STEDELIJKE VERNIEUWING

2010-2014

NOTA REACTIES EN COMMENTAAR

Januari 2010

Provincie Groningen

Ontwerp- Beleidskader Stedelijke Vernieuwing 2010-2014

Nota Reacties en Commentaar

Inhoud

	Pagina
1. Inleiding	3
2. Reacties op het ontwerp-Beleidskader	4
3. Commentaar en verwerking	9
Bijlage: Verslag bijeenkomst 4 november 2009 met gemeenten en CSV	19

I. INLEIDING

Ons college heeft op 6 oktober 2009 het Ontwerp-Beleidskader Stedelijke Vernieuwing 2010-2014 "Ruimte voor Vernieuwing" vastgesteld. Aansluitend zijn de 24 niet-rechtstreekse gemeenten en de Commissie Stedelijke Vernieuwing (CSV) in de gelegenheid gesteld reacties te geven.

Verder is op 4 november 2009 een bijeenkomst georganiseerd voor de gemeenten in Oost- en Noord-Groningen en de CSV, waarin een toelichting is gegeven op de voornemens in het Ontwerp-Beleidskader. Tijdens deze bijeenkomst (verslag zie Bijlage) is van gedachten gewisseld over het voorgenomen beleid, de toedeling van het budget wonen en het instellen van een Fonds voor Particuliere Woningverbetering.

Binnen de vastgestelde reactietermijn hebben we een schriftelijke reactie ontvangen van:

1. Gemeente Hoogezand-Sappemeer
2. Gemeente Groningen
3. Gemeente Grootegast
4. Gemeente De Marne
5. Gemeente Loppersum
6. Gemeente Stadskanaal
7. Gemeente Delfzijl
8. Gemeente Eemsmond
9. Gemeente Leek
10. Gemeente Scheemda
11. Gemeente Winschoten
12. Gemeente Reiderland
13. Gemeente Vlagtwedde
14. Gemeente Appingedam
15. Gemeente Marum
16. Woningstichting Wierden en Borgen.

Buiten de vastgestelde termijn van:

17. Gemeente Ten Boer

In Hoofdstuk II. zijn de reacties van de gemeenten samengevat.

In Hoofdstuk III. worden de punten die in de reacties zijn genoemd thematisch van commentaar voorzien en aangegeven of en hoe het Beleidskaders op dit punt zal worden gewijzigd.

II. REACTIES OP HET ONTWERP-BELEIDSKADER

Nr.	Instantie	Samenvatting Reactie	Thema
1	Gemeente Hoogezand-Sappemeer	<ul style="list-style-type: none"> - Is teleurgesteld dat het budget wonen volledig in de krimpregio's wordt ingezet en voor deze gemeente geen middelen beschikbaar zijn. - Betreurt dat provincie afscheid neemt van programmagemeenten; vindt deze stap fors en geen recht doet aan de eerdere (gezamenlijke) stappen op het gebied van ISV en aan de status als G6 gemeente - Stelt dat gemeente gepositioneerd is aan oostzijde van Regiovisiegebied dichtbij de krimpregio; zowel te maken heeft met de stedelijke problematiek én met effecten van de krimp (druk op voorzieningen, inkomende migratie). - Verzoekt te kijken naar mogelijkheden die het gemeentefonds biedt voor krimpgemeenten. - Geeft omschrijving van de problematiek in Hoogezand-Sappemeer en de gemeentelijke ambities tav. wijkvernieuwing en herstructurering. Stelt dat door de keuze van het beleidskader de herstructureringsstaken ernstig ter discussie komen te staan. - Betreurt dat over de verandering van ISV 2 naar de voornemens voor ISV 3 geen bestuurlijk en ambtelijk overleg heeft plaatsgevonden. - Verzoekt met klem heroverweging van de voorgestelde keuzes te maken. 	1
2.	Gemeente Groningen	<ul style="list-style-type: none"> - Vraagt aandacht voor dreigende tweedeling tussen groeigemeenten en krimpgebieden, terwijl de toekomst van de stad nauw verbonden is met de toekomst van de regio c.q. provincie en omgekeerd. - Stemt in met reservering van het betreffende provinciale ISV-budget voor het thema "behoud en versterken van de leefbaarheid in de krimpregio's". - Stelt dat de krimp-problematiek de ISV-kaders overstijgt en een apart fonds vereist. Steunt een lobby om landelijk extra geld te organiseren voor het opvangen van de gevolgen van de krimp in verschillende regio's in het land, buiten het ISV om. - Vraagt aandacht voor de rol van de sterke stad en om de lange termijnvisie van de regio Groningen-Assen en afspraken over de verdeling van woningbouw, mobiliteit en economische ontwikkeling juist nu overeind te houden. 	1
3.	Gemeente Grootegast	<ul style="list-style-type: none"> - Heeft begrip voor de gekozen prioritering om de middelen uitsluitend in te zetten in krimpgebieden. - Mist in het Beleidskader verbetering van de stedelijke leefomgeving in samenhang met de "duurzaamheidsagenda" en stelt voor om de duurzaamheidsaanpak te koppelen aan particuliere woningverbetering. - Constaneert dat de gemeente geen financiële ruimte heeft om particuliere woningbouwinitiatieven te stimuleren en dat dit mogelijk gevolgen heeft voor de woon- en leefomgeving. - Doet verzoek om een deel van de middel af te zonderen voor lokale particuliere woningbouwprojecten om mede de ambitie van het 100.000 woningplan te bereiken. 	1 6 6 6
4.	Gemeente De Marne	<ul style="list-style-type: none"> - Deelt de selectieve inzet van het ISV. - Gemeente heeft naar verwachting zomer 2010 een gemeentelijk Woon- en Leefbaarheidsplan gereed. - Verzoekt om een overgangsregeling voor periode tussen de vaststelling van het Concept Beleidskader en het gereedkomen van het gemeentelijk Woon- en Leefbaarheidsplan. - Stelt voor om vooraf afspraken te maken over een globale verdeling van de bijdragen over de verschillende gebieden. - Stelt om voor niet te lang te wachten om het fonds verbetering van 	4 5 6

		<p>particulier woningverbetering ook in de andere krimpgebieden in te zetten.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Doet suggestie voor onderzoek om deel van overschot particuliere woningen uit woningvoorraad te kunnen halen, bv. 'sloopfonds'. - Vraagt aandacht voor beperkte financiële armslag van de gemeenten; Verzoekt om soepel om te gaan met benadering van co-financiering van projecten door gemeenten. 	7 8
5.	Gemeente Loppersum	<ul style="list-style-type: none"> - Is ingenomen met ontwikkeling van ISV tot gedecentraliseerde uitkering. - Ondersteunt uitgangspunt om prioriteiten te stellen. - Acht beleidsthema detailhandel onderbelicht; stelt dat bij de opgaven en te honoreren projectaanvragen dit thema een plek moet krijgen. - Stelt dat (in plaats van concentratie van voorzieningen in stedelijke centra) behoud en versterking van centrumfunctie van centrumdorpen in Eemsdelta centraal zou moeten staan. - Verzoekt om 2010 als overgangsjaar om bestaande initiatieven te honoreren zolang de regionale beleidskaders niet zijn vastgesteld. - Stemt in met indicatieve verdeling van ISV budget over de regio's. 	1 9 9 5
6.	Gemeente Stadskanaal	<ul style="list-style-type: none"> - Betreurt het verlaten van het systeem van programmameenten en nu uit te gaan van projectgemeenten. De gemeente wordt daardoor afhankelijk van de goedkeuring van de provincie. Stelt dat dit belemmerend werkt op het contact met de bevolking en marktpartijen om effectieve inzet van ISV-geld bewerkstelligen. - Acht het proces om een projectaanvraag te onderbouwen vanuit een lange termijnvisie (met maatregelen en oplossingen) en dat het project moet passen in een vastgesteld regionaal woon- en leefbaarheidsplan erg zwaar. - Acht voor de inzet van het ISV een regionaal woonplan voor Oost-Groningen voldoende en acht leefbaarheid een zaak van maatwerk op lokaal niveau. Vraagt het beleidskader aan te passen dat voor het beoordelen van een projectaanvraag volstaat met het woonplan op regionaal niveau. - Ziet goede mogelijkheden in een fonds voor woningverbetering en wil daar graag op korte termijn mee aan de slag. Vindt dat de pilots zo snel mogelijk moeten worden uitgevoerd door de gebieden waarop ze van toepassing zijn te beperken en de doorlooptijd zo kort mogelijk te houden. - Acht de omvang van het fonds met € 3,-- miljoen voor een periode van vijf jaar beperkt. Vindt dat inwoners van alle betrokken gemeenten gebruik moeten kunnen maken van het fonds. Doet suggestie om bijdrage uit ISV aan fonds te verhogen. - Acht inschakelen van het SVn voor beheer van het fonds voor particuliere woningverbetering een goed idee. Is bereid bij SVn ingebrachte middelen voor startersleningen deels in te zetten voor particuliere woningverbetering. Wil graag bij ministers aanvullende bijdrage voor het particuliere woningverbeteringsfonds bepleiten. 	2 3 3 6 6
7.	Gemeente Delfzijl	<ul style="list-style-type: none"> - Is ingenomen met de ontwikkeling van specifieke doeluitkering naar een decentralisatie-uitkering. - Ondersteunt uitgangspunt om duidelijke prioriteiten te stellen. Acht reëel dat het behoud van de leefbaarheid in krimpgebieden hoogste prioriteit heeft. - Maakt melding van processen voor het opstellen van een woon- en leefbaarheidsplan in Eemsdeltaverband en het ontwikkelingsperspectief voor het stedelijk gebied Appingedam-Delfzijl en de vaststelling van het Pact Regio Eemsdelta. - Acht een projectenboek voor het stedelijk gebied Appingedam-Delfzijl geschikt als toetsingskader en verzoekt het instrument 'Ontwikkelingsperspectief' toe te voegen aan het 'regionale woon- en leefbaarheidsplan'. - Acht het beleidsterrein detailhandel onderbelicht en vindt dat in de 	1 3 3 9

		omschrijving van de opgaven ten aanzien van de te honoreren projectaanvragen, ook deze beleidsgebieden een plek krijgen. - Is van mening dat 2010 als een overgangsjaar moet worden gedefinieerd, en bestaande initiatieven in de krimpgebieden te faciliteren, ook op het moment dat de regionale beleidskaders nog niet helemaal zijn uitgekristalliseerd. - Is van mening dat in 2010 ruimte moet zijn voor een nadere uitwerking van het fonds voor de particuliere woningverbetering.	4 6
8.	Gemeente Eemsmond	- Is ingenomen met de ontwikkeling van specifieke doeluitkering naar een decentralisatie-uitkering. - Ondersteunt uitgangspunt om duidelijke prioriteiten te stellen. - Maakt melding van proces om te komen tot een woon- en leefbaarheidplan in Eemsdeltaverband en de vaststelling van het Pact van de regio. - Constateert dat de provincie aandacht schenkt aan wonen-welzijn-zorg en onderwijs. Stelt voor om in de omschrijving van de opgaven ten aanzien van de te honoreren projectaanvragen, ook deze beleidsgebieden een plek te geven. - Is van mening dat 2010 als een overgangsjaar moet worden gedefinieerd. In dat overgangsjaar moet er ruimte zijn om bestaande initiatieven verder te faciliteren, ook op het moment dat de regionale beleidskaders nog niet helemaal zijn uitgekristalliseerd. - Wil inzetten op de kwalitatieve verbetering van de koopwoningvoorraad, naast de transformatie van de sociale huurwoningen. Acht denkbaar dat planmatige aanvragen uit de Eemsdelta worden getoetst aan leefbaarheidsplan wonen en voorzieningen. - Attendeert op onderwerp van commerciële voorzieningen in het woon en leefbaarheidplan. - Stemt voorshands in met start van projecten voor particuliere woningbouwverbetering in de vorm van een pilot in Oost-Groningen. Wenst dat zo spoedig mogelijk verbreding naar de gehele regio kan plaatsvinden. - Maakt melding van acties om met woningbouwcorporaties te komen tot een inkoopgarantieregeling en doet suggestie dat de provincie dit initiatief gaat ondersteunen.	1 3 9 4 6 9/3 6 6
9.	Gemeente Leek	- Begrijpt de problematiek in de krimpgebieden Noord-en Oost-Groningen, maar betreurt ten eerste dat de rest van de gemeenten in de provincie Groningen geen aanvragen kunnen doen voor ISV-middelen. - Vindt dat ook in gemeenten buiten Noord- en Oost-Groningen zodanige opgaven in dorpen en wijken aan de orde zijn die gemeentelijke investeringen te boven gaan. Vindt dat de provincie geen recht doet aan de opgaven die in de overige gemeenten spelen. - Verzoekt om een deel van het budget wonen te reserveren voor projecten in gemeenten buiten de krimpgebieden in Noord- en Oost-Groningen.	1
10.	Gemeente Scheemda	- Kan zich vinden in toewijzing van ISV 3 middelen ten behoeve van het thema Krimp. - Vindt het onduidelijk hoe gemeenten in de tussenliggende periode, waarin nog geen leefbaarheidsplannen zijn vastgesteld, omgaan met projectaanvragen. - Vindt dat onduidelijk is welke termijn wordt verbonden aan het indienen van de projectaanvragen? De uitvoeringsaspecten van het beleid zijn onvoldoende toegelicht. - Vraagt op welke termijn wordt informatie gegeven over de wijze waarop de prestatieafspraken nader worden vormgegeven. - Vraagt waarom gemeenten niet zelf mogen beslissen over de toedeling van middelen in het kader van particulier woningbezit? Uit grote twijfels of bij toedelen op basis van een fonds (particuliere woningverbetering) wel de juiste mensen bereikt. Stelt dat armlastigen	1 3, 4 12 6 6

		<p>niet of onvoldoende mogelijkheden hebben om de toegekende subsidie terug te betalen aan het fonds.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Mist middelen ten behoeve van een sloopfonds, wanneer het niet meer rendabel is om woningen op te knappen. - Vraagt op welke termijn meer duidelijkheid wordt verschaft over het fonds particuliere woningverbetering en een eventueel sloopfonds. - Stelt voor om de knelpuntenpot te schrappen. - Stelt dat reactie overeenkomt met die van Winschoten en Reiderland. 	<p>7</p> <p>6, 7</p> <p>1</p>
11.	Gemeente Winschoten	<ul style="list-style-type: none"> - Kan zich vinden in toewijzing van ISV3 middelen ten behoeve van het thema Krimp. - Vindt het onduidelijk hoe gemeenten in de tussenliggende periode, waarin nog geen leefbaarheidsplannen zijn vastgesteld, omgaan met projectaanvragen. - Vindt dat onduidelijk is welke termijn wordt verbonden aan het indienen van de projectaanvragen? De uitvoeringsaspecten van het beleid zijn onvoldoende toegelicht. - Vraagt op welke termijn informatie wordt gegeven over de wijze waarop de prestatieafspraken nader worden vormgegeven. - Vraagt waarom gemeenten niet zelf mogen beslissen over de toedeling van middelen in het kader van particulier woningbezit? Uit grote twijfels of bij toedelen op basis van een fonds (particuliere woningverbetering) wel de juiste mensen bereikt. Stelt dat armlastigen niet of onvoldoende mogelijkheden hebben om de toegekende subsidie terug te betalen aan het fonds. - Mist middelen ten behoeve van een sloopfonds, wanneer het niet meer rendabel is om woningen op te knappen. - Vraagt op welke termijn wordt meer duidelijkheid verschaft over het fonds particuliere woningverbetering en een eventueel sloopfonds. - Stelt voor om de knelpuntenpot te schrappen. 	<p>1</p> <p>3, 4</p> <p>12</p> <p>6</p> <p>6</p> <p>7</p> <p>6, 7</p> <p>1</p>
12.	Gemeente Reiderland	<ul style="list-style-type: none"> - Kan zich vinden in toewijzing van ISV 3 middelen ten behoeve van het thema Krimp. - Vindt het onduidelijk hoe gemeenten in de tussenliggende periode, waarin nog geen leefbaarheidsplannen zijn vastgesteld, omgaan met projectaanvragen. - Vindt dat onduidelijk is welke termijn wordt verbonden aan het indienen van de projectaanvragen? De uitvoeringsaspecten van het beleid zijn onvoldoende toegelicht. - Vraagt op welke termijn wordt informatie gegeven over de wijze waarop de prestatieafspraken nader worden vormgegeven. - Vraagt waarom gemeenten niet zelf mogen beslissen over de toedeling van middelen in het kader van particulier woningbezit? Uit grote twijfels of bij toedelen op basis van een fonds (particuliere woningverbetering) wel de juiste mensen bereikt. Stelt dat armlastigen niet of onvoldoende mogelijkheden hebben om de toegekende subsidie terug te betalen aan het fonds. - Mist middelen ten behoeve van een sloopfonds, wanneer het niet meer rendabel is om woningen op te knappen. - Vraagt op welke termijn meer duidelijkheid wordt verschaft over het fonds particuliere woningverbetering en een eventueel sloopfonds. - Stelt voor om de knelpuntenpot te schrappen. 	
13.	Gemeente Vlagtwedde	<ul style="list-style-type: none"> - Refereert naar het uitgangspunt dat, om in aanmerking te komen voor een ISV-bijdrage, er een vastgesteld regionaal woon- en leefbaarheidsplan voor Oost-Groningen nodig is; dat de uitgangspunten met betrekking tot de woningbouwprogrammering van de negen gemeenten door de provincie zijn vastgelegd in de provinciale omgevingsverordening. Acht op basis van het concept beleidskader onvoldoende duidelijk aan welke voorwaarden een dergelijk plan moet voldoen. Stelt prijs op een nadere toelichting. 	<p>3</p>

		<ul style="list-style-type: none"> - Is van mening dat een leefbaarheidsplan vooral op subregionaal niveau plaatsvindt en niet alleen op het niveau van heel Oost-Groningen. - Acht ook afstemming over de provinciegrens van belang. - Stelt dat het opstellen van een woon- en leefbaarheidsplan voor heel Oost-Groningen onnodig beslag kan leggen op de aanpak ter plaatse. - Acht het aantal projecten (gemiddeld 1 per gemeente) dat voor een bijdrage uit het woonbudget van het ISV in aanmerking kan komen vrij gering. Stelt dat door financiering van meerdere projecten meer resultaten behaald kan worden. 	
14.	Gemeente Appingedam	<ul style="list-style-type: none"> - Is ingenomen met de ontwikkeling van specifieke doeluitkering naar een decentralisatie-uitkering. - Ondersteunt uitgangspunt om duidelijke prioriteiten te stellen. Acht reëel dat het behoud van de leefbaarheid in krimpgebieden hoogste prioriteit heeft. - Maakt melding van processen van een woon- en leefbaarheidsplan in Eemsdeltaverband, het ontwikkelingsperspectief voor het stedelijk gebied Appingedam-Delfzijl en de vaststelling van het Pact Regio Eemsdelta. - Acht een projectenboek voor het stedelijk gebied Appingedam-Delfzijl geschikt als toetsingkader en verzoekt om het instrument 'Ontwikkelingsperspectief' toe te voegen aan het 'regionale woon- en leefbaarheidsplan' - Acht het beleidsterrein detailhandel onderbelicht en vindt dat in de omschrijving van de opgaven ten aanzien van de te honoreren projectaanvragen, ook deze beleidsgebieden een plek krijgen. - Is van mening dat 2010 als een overgangsjaar moet worden gedefinieerd, en bestaande initiatieven in de krimpgebieden te faciliteren, ook op het moment dat de regionale beleidskaders nog niet helemaal zijn uitgekristalliseerd. - Is van mening dat in 2010 ruimte moet zijn voor een nadere uitwerking van het fonds voor de particuliere woningverbetering. 	<p>1</p> <p>3</p> <p>3</p> <p>9</p> <p>4</p> <p>6</p>
15.	Gemeente Marum	<ul style="list-style-type: none"> - Heeft begrip heeft voor de problematiek in Noord- en Oost-Groningen. - Ziet graag een deel van het budget gereserveerd voor gemeenten buiten de kringgemeenten, omdat de provincie in het POP streeft naar een hoge leef kwaliteit voor alle bewoners. - Meldt dat de gemeente noodzakelijk opgaven heeft die de gemeentelijke investeringen te boven gaan. 	1
16.	Borgen en Wierden	<ul style="list-style-type: none"> - Spreekt zich positief uit over het voorgenomen beleid voor woon en leefbaarheidsplannen in Noord- en Oost-Groningen en de provinciale prioriteiten voor leefbaarheid in krimpgebieden. 	1
17.	Gemeente Ten Boer	<ul style="list-style-type: none"> - Vraagt aandacht voor dreigende tweedeling tussen groeigemeenten en krimpgebieden. - Kan zich vinden in de reservering van het betreffende provinciale budget voor stedelijke vernieuwing voor het thema "behoud en versterken van de leefbaarheid in de krimpregio's". - Stelt dat de krimp-problematiek de ISV-kaders overstijgt en een apart fonds vereist. Steunt een lobby om landelijk extra geld te organiseren voor het opvangen van de gevolgen van de krimp in verschillende regio's in het land, buiten het ISV om. - Verzoekt om heroverweging van de voorgestelde verdeling indien het lukt om landelijk substantiële extra budgetten, boven de door het rijk toegezegde 31 mln. euro voor krimpregio's, te kunnen genereren. - Wil graag beroep doen op beschikbare middelen als gevolg van eventuele onderuitputting van de provinciale ISV-2-middelen. 	1

III. COMMENTAAR EN VERWERKING

De gemeenten hebben gereageerd op een aantal thema's die in het Beleidskader aan de orde komen. Verder zijn in het overleg met de gemeenten enkele aanvullende punten aan de orde gesteld. In dit hoofdstuk worden de reacties per thema kort samengevat, van commentaar voorzien. Per onderwerp wordt aangegeven of er aanleiding is om het Beleidskader aan te passen.

1. Keuze voor Selectieve inzet in krimpgebieden

Een aantal gemeenten buiten de krimpgebieden (met name Hoogezand-Sappemeer, Leek en Marum) betreurt dat de provincie ervoor kiest om het beschikbare ISV budget selectief in te zetten voor de aanpak van woon en leerbaarheidproblematiek in deze gebieden. Eigenlijk overstijgt de krimp de ISV kaders en is een apart fonds vereist.

Commentaar:

- De reactie van de gemeenten buiten de krimpgebieden is te begrijpen, omdat door de keuze een potentiële inkomstenbron voor sommige projecten wegvalt. In de gebieden waar de bevolking stabiel blijft of nog groeit liggen óók grote transformatieopgaven. Daar staat tegenover dat de gemeenten in de krimpgebieden de keuze voor selectieve inzet van de middelen juist onderschrijven, gezien de grote opgave en gebrek aan middelen.
- Inderdaad is de krimp zo'n specifieke opgave is dat hiervoor eigenlijk een afzonderlijke financieringsstroom zou moeten worden gevonden, met name door inzet van het Rijk. De provincie stelt alles in het werk om voor de krimpopgave extra middelen te genereren. In het kader van het Interbestuurlijke Actieplan Bevolkingsdaling hoopt de provincie met het Rijk tot afspraken te kunnen komen hoe er een structurele oplossing voor de krimpproblematiek gevonden kan worden. Tot voor kort was de boodschap uit Den Haag dat in de huidige kabinetsperiode geen extra middelen verwacht mogen worden. De behandeling van het Actieplan in het kabinet op 13 november 2009 leidde tot het voornemen om een bedrag van € 31 mln. vrij te maken voor sanering van de woningvoorraad in krimpgebieden in Nederland. Het is niet bekend wel deel daarvan in de provincie Groningen terecht kan komen. Ten aanzien van het Eemsdeltagebied is in het Bestuurlijk Overleg MIRT van 10 november 2009 de afspraak gemaakt dat Rijk en regio samen zullen onderzoeken welke maatregelen nodig en mogelijk zijn om de grote opgaven als gevolg van krimp structureel op te lossen.
- De provincie constateert dat in de periode 2010-2013 er derhalve zeer beperkt middelen voor de krimpgebieden gebieden los zullen komen, maar de gebieden wel met grote opgaven geconfronteerd worden. Een adequate aanpak is nodig om bij dalende bevolking, met aanpassing van de woningvoorraad, de voorzieningenstructuur en de openbare ruimte een leefbare situatie voor de bewoners te houden. Gezien de relatieve schaarste aan middelen in de krimpgebieden, teruglopende inkomsten uit gemeentefonds en ruimtelijke ontwikkelingen, zien wij voornamelijk geen andere oplossing dan de beperkte middelen die de provincie heeft in te zetten voor de krimpgebieden. Indien er gedurende de looptijd van het ISV3 van het Rijk substantiële bedragen

beschikbaar zouden komen kan de provincie de keuze voor selectieve inzet van het ISV voor de krimpgebieden of de thematische toedeling van het budget heroverwegen.

- In de afweging voor de keuze voor selectieve inzet van middelen in de krimpgebieden is één van de argumenten dat het Nationaal Stedelijk Netwerk Groningen-Assen een groeigebied is en als Nationaal Stedelijk Netwerk in principe in aanmerking komt voor middelen voor verstedelijking van het Rijk. Wij beseffen dat de toekenning van Rijksmiddelen aan deze Regio ook beperkt is, hoewel er grote opgaven liggen. Desondanks beschikt de Regio over enkele financieringsstromen om projecten te realiseren (o.a. Regiofonds, BLS, ISV aan gemeente Groningen, RSP, andere algemene subsidies als het 100.000 woningenplan en inkomsten uit grondbedrijven). De teruglopende financiële armslag stelt de gemeenten binnen de Regio voor de opgave om met innovatieve planvorming en samenwerking toch enkele belangrijke opgaven aan te pakken. De gemeente Hoogeveen-Sappemeer ligt ook in de Regio Groningen-Assen, en heeft daarbij kunnen profiteren van financiële steun voor en vanuit de Regio (zoals de BLS en het Regiofonds). Weliswaar grenst de gemeente ook aan het krimpgebied, maar het zou inconsequent zijn Hoogeveen-Sappemeer al groeigemeente mee te laten delen in de beperkte middelen voor de krimpregio's.

Aanpassing Beleidskader:

De provincie handhaaft het onderscheid tussen de algemene stedelijke vernieuwingsopgaven en de opgaven in de krimpgebieden en de selectieve inzet van de ISV-middelen voor de krimpgebieden daarbij. Indien er gedurende de looptijd van het ISV3 van het Rijk substantiële bedragen beschikbaar zouden komen kan de provincie de keuze voor selectieve inzet van het ISV voor de krimpgebieden of de thematische toedeling van het budget heroverwegen.

2. Keuze voor projectgemeenten

Een gemeente zou graag, in plaats van de inzet op projectgemeenten, weer terugwillen naar de benadering met programmameenten, omdat dit beter zou zijn om tot overleg met bevolking en marktpartijen te komen over effectieve inzet van middelen.

Commentaar:

In het ontwerp-Beleidskader wordt gemotiveerd dat de provincie de middelen van het deelbudget wonen selectief willen inzetten op basis van noodzaak en urgentie. Toedeling volgens de werkwijze met programmameenten zou betekenen dat vooraf een verdeling van middelen volgens een verdeelsleutel plaatsvindt, zonder dat de inhoud van het programma bekend is en dus geen informatie over noodzaak en urgentie van projecten. We willen echter juist op basis van een regionale visie de meest wenselijke projecten boven tafel krijgen. Vooralsnog is de toedeling op projectniveau de beste manier om de meest wenselijk projecten te realiseren en versnipperde inzet van geld te voorkomen. Gemeenten kunnen op basis van het op te stellen woon- en leefbaarheidsplan en de indicatieve verdeling van het ISV budget naar krimpregio's (zie punt 5) hun prioriteiten afwegen en daarover met

burgers en marktpartijen overleggen. Wij onderzoeken de mogelijkheid om bij het afsluiten van convenanten over de op te stellen woon- en leefbaarheidplannen ook prestatieafspraken over inzet van ISV-middelen te betrekken, in samenhang met mogelijk andere beschikbare financieringsstromen.

Aanpassing Beleidskader:

Handhaven van inzet op projectgemeenten.

Onderzoeken van de mogelijkheid om bij het afsluiten van convenanten over de op te stellen regionale woon- en leefbaarheidplannen ook prestatieafspraken over de inzet van ISV-middelen te betrekken, in samenhang met mogelijk andere beschikbare financieringsstromen (bijvoorbeeld in de vorm van een Provinciaal Transitie Fonds).

3. Onderbouwing projecten met woon-en leefbaarheidsplan

Enkele gemeenten vinden dat "leefbaarheid" een lokale aangelegenheid is en achten het overbodig dat er een regionaal leefbaarheidsplan nodig is voor onderbouwing van projectaanvragen. De gemeente Delfzijl verwijst naar het ontwikkelingsperspectief voor het stedelijk gebied Appingedam-Delfzijl en vraagt om dit toe te voegen aan het onderdeel 'regionale woon- en leefbaarheidplan'.

Commentaar:

Het concept Beleidskader vraagt een onderbouwing van de projectaanvraag met een lokale strategie en aanpak die past binnen het regionaal woon- en leefbaarheidplan (voor de Marne het gemeentelijke woon- en leefbaarheidsplan). De reden daarvoor is dat de op te stellen woon-en leefbaarheidsplannen voorzien in een (lange-termijn) strategie voor de aanpak van de bevolkingdaling in gebieden. Wij willen onze beperkte middelen optimaal inzetten in projecten die bijdragen aan het oplossen van leefbaarheidsproblemen. De positie van afzonderlijke gemeenten en afzonderlijke kernen in een regionale strategie voor wonen en leven dient helder te zijn, zodat zowel projecten met een regionaal als met een lokaal karakter goed kunnen worden beoordeeld. Dat geldt niet alleen voor de strategie voor het wonen (woningverbetering en sloop) maar ook voor anderen functies, zoals de voorzieningestructuur. Wij achten daarom een regionaal woonplan onvoldoende basis voor een afweging voor inzet van stedelijke vernieuwingsmiddelen voor projecten die breder gaan dan woningverbetering.

In het Provinciaal Omgevingsplan (POP) zijn een aantal inhoudelijke punten benoemd die onderdeel dienen uit te maken van een regionaal woon- en leefbaarheidsplan. De provincie is bereid hierop desgewenst een nadere toelichting te geven en de gemeenten te faciliteren bij de opzet van een regionaal woon- en leefbaarheidsplan. Met nadruk wijzen wij er op dat het onderdeel "leefbaarheid" substantiële aandacht in het regionale woon- en leefbaarheidsplan vraagt. Dit mede tegen de achtergrond van de brede doelstelling van het Rijkskader ISV en de provinciale doelstellingen van het omgevingsbeleid. Het leefbaar houden van de krimpgebieden vraagt om een brede regionale visie op wonen, werken, voorzieningen en bereikbaarheid en daarvoor benodigde investeringen.

Voor de periode dat er nog geen regionale woon- en leefbaarheidsplannen zijn vastgesteld voorziet een overgangsregeling voor het jaar 2010 (zie punt 4.) Met toepassing van deze regeling vervalt ook

de aanleiding om het ontwikkelingsperspectief Delfzijl-Appingedam op te nemen als mogelijke onderbouwing van projectaanvragen. Wij gaan er van uit dat de inzet van dit perspectief deel gaat uitmaken van het regionale visie en bijbehorende projectenlijst.

Aanpassing Beleidskader:

Wij achten het principe van een regionaal woon- en leefbaarheidplan als onderbouwing van projectaanvragen relevant en zien geen aanleiding om dit te vervangen door een regionaal woonplan of lokale woon- en leefbaarheidsplannen (met uitzondering van Gemeente De Marne). Wel is een oplossing nodig voor de periode dat de regionale woon en leefbaarheidsplannen nog niet zijn vastgesteld. Daarin voorziet de overgangsregeling 2010.

4. Overgangsregeling voor 2010

Enkele gemeenten stellen voor om in 2010 een overgangsjaar in te stellen, omdat de kans bestaat dat er nog geen woon- en leefbaarheidsplannen zijn vastgesteld, waardoor er strikt genomen geen ISV-subsidies voor projecten kunnen worden toegewezen.

Commentaar:

De provincie stemt er mee in om 2010 als overgangsjaar te duiden. Ook vanuit het Rijkskader is 2010 een overgangsjaar, omdat formeel in 2010 het bestaande ISV-kader nog van kracht is en pas na intrekking van de wet per 1-1-2011 de beoogde decentralisatie aan de orde is. Een overgangsjaar biedt ook de provincie gelegenheid om eventueel beschikbare instrumenten voor krimpgebieden te stroomlijnen of te bundelen.

Wij realiseren ons dat de ontwikkeling van breed ingestoken regionale woon- en leefbaarheidsplannen grote inzet van de betreffende regio's vraagt en dat het proces daartoe de nodig tijd zal vragen. Om toch projectaanvragen te kunnen afwegen vragen wij aan de regio's om het plan in eerste instantie te beperken tot de onderdelen wonen en voorzieningen. Dit woon- en voorzieningenplan dient in 2010 gereed te zijn wil het bruikbaar zijn voor de onderbouwing van de project-aanvragen. Dit plan kan gezien worden als eerste stap richting een volwaardig regionaal woon- en leefbaarheidsplan.

Aanpassing beleidskader:

In het beleidskader zal worden opgenomen dat het jaar 2010 een overgangsjaar is.

De provincie weegt de ingediende projectaanvragen af op basis van een regionale knelpuntenanalyse voor wonen en voorzieningen.

5. Indicatieve verdeling over jaartranches en gebieden

Enkele gemeenten vragen om een indicatieve verdeling van het beschikbare ISV budget over de krimpregio's om een onevenwichtige verdeling te voorkomen.

Commentaar

Het Beleidskader geeft reeds een verdeling van het beschikbaar komende ISV-budget over de thema's wonen, bodem en geluid. Verder wordt binnen het budget voor wonen een deel gereserveerd voor particuliere woningverbetering en een deel blijft beschikbaar als knelpuntenpot. De middelen voor projectaanvragen, ruim € 10 mln., worden beschikbaar gesteld in jaartranches, om te voorkomen dat enkele grote projecten in 2010 al het geld al gaan uitputten. Te denken valt aan een verdeling van 2010: € 3,5 mln., 2011: € 3,5 mln. en 2012: € 3,5 mln., met de mogelijkheid om zonedig projecten naar voren te halen dan wel bij onderbesteding het overblijvende budget door te schuiven naar het volgende jaar. Het is wenselijk om zo snel mogelijk projecten te realiseren.

Een indicatieve verdeling van het beschikbare budget voor wonen over de drie krimpgebieden kan helpen om een beeld te krijgen van het aantal en de omvang van de projecten die door de gemeenten zouden kunnen worden ingediend. Te denken valt aan de verdeling: Eemsdelta; 40%, Oost-Groningen: 50%, De Marne 10%. Aan deze verhouding kunnen geen rechten worden ontleend. De provincie wil de uiteindelijke toekenning en ook de toedeling aan deelgebieden baseren op deze woon- en leefbaarheidsplannen. Daarin staat immers aangegeven welke opgaven er zijn en wat de urgentie van projecten is.

Aanpassing Beleidskader:

In het Beleidskader zal er een indicatieve verdeling van het beschikbaar ISV3 budget worden vermeld in jaartranches (2010: € 3,5 mln., 2011: € 3,5 mln. en 2012: € 3,5 mln.) en over drie krimpregio's (Eemsdelta; 40%, Oost-Groningen: 50%, De Marne 10%).

6. Werkwijze Fonds Particuliere Woningverbetering

Enkele gemeenten vragen om de pilots voor particuliere woningverbetering zo snel mogelijk af te ronden en over te gaan tot brede inzet van het fonds over alle gemeenten, in samenhang met de duurzaamheidsagenda. Verder is in het overleg met gemeenten gesproken over de uitvoering van de regeling.

Commentaar:

De regeling dient te bevorderen dat er voor de bewoners in de krimpgebieden een duurzame en toekomstbestendige woningvoorraad ontstaat. De regeling zal dus doorstroming naar het betere deel van de woningvoorraad dienen te bevorderen. Het moet er niet toe leiden dat slechte woningen aan de onderkant van de markt worden opgeknapt om ze over tien jaar wegens overtolligheid te gaan slopen.

Natuurlijk is iedereen er bij gebaad om de regeling zo snel mogelijk in te laten gaan voor alle krimp gemeenten. Wil de inzet van het Fonds slagen, zodat het beoogde deel van de woningvoorraad wordt aangepakt, is een zorgvuldige werkwijze nodig om de regeling zo te maken dat het goed werkt en ook voor langere tijd dienst kan doen. De bedoeling is daarom om in 2010 te starten met pilots in

Veendam en Winschoten voor een periode van een jaar, de pilots eind 2010 te evalueren en de regeling per 1-1-2011 voor alle betrokken gemeenten inzetbaar te hebben.

De bedoeling is om voor het Fonds een afzonderlijke regeling in het leven te roepen. Naast de beschikbare € 3 mln. ISV is stapeling denkbaar met de Subsidie Energiebesparing Bestaande Bouw (als uitvoering van het 100.000 woningenplan) en gemeentelijke subsidies/startersleningen. Deze gebundelde subsidies/leningen zouden dan via de SVn beschikbaar kunnen worden gesteld en aangevraagd kunnen worden via één loket bij de gemeenten. Deze werkwijze zal zo snel mogelijk door de provincie in overleg met de gemeenten en het SVn worden uitgewerkt.

Aanpassing Beleidskader:

In het Beleidskader zal worden aangevuld met informatie dat er voor het Fonds Particuliere Woningverbetering een afzonderlijk werkwijze en uitvoeringsregeling zal worden opgesteld in samenwerking met de gemeenten en het SVn.

7. Sloopfonds

Enkele gemeenten wijzen op de noodzaak om bij de transformatie van de woningvoorraad niet rendabele woningen te slopen en hiervoor een sloopfonds in te richten.

Commentaar:

Uit indicatieve berekeningen die de provincie heeft laten verrichten over de financiële opgave van de stedelijke vernieuwing als gevolg van de bevolkingsdaling komt naar voren dat het om enorme bedragen gaat. Een groot deel van de financiële opgave is het gevolg van noodzakelijk sanering van de overtollige woningvoorraad. Tegen deze achtergrond is het totale ISV-budget bij lange na niet toereikend om een bijdrage te leveren aan de sloopopgave. De provincie is daarom van mening dat op een andere wijze zal moeten worden voorzien in bekostiging van de benodigde sanering. Hiervoor is een nadere uitwerking in het kader van de regionale woon- en leefbaarheidplannen op z'n plaats en onderhandelingen met het Rijk over het oplossen van de problematiek. Daarom acht de provincie het niet relevant om vanuit de ISV-middelen een sloopfonds in te richten. Middelen van het Rijk, zoals naar voren komt uit het voornemen van het kabinet om € 31 mln. vrij te maken voor aankoop- en sanering van woningen in krimpgebieden, kunnen mogelijk deels worden ingezet als sloopfonds.

Aanpassing Beleidskader:

In het Beleidskader op te nemen dat de provincie het niet relevant acht om vanuit de ISV middelen een sloopfonds in te richten. Middelen van het Rijk, zoals naar voren komt uit het voornemen van het kabinet om € 31 mln. vrij te maken voor aankoop- en sanering van woningen in krimpgebieden, kunnen mogelijk deels worden ingezet als sloopfonds.

8. Co-financiering

De gemeenten beschikken over weinig middelen. De in het Beleidskader genoemde co-financiering van projecten door gemeenten er toe kan leiden dat sommige projecten niet doorgaan.

Commentaar:

De bedoeling van de inzet van het ISV budget is om een bijdrage te leveren aan het oplossen van de leefbaarheidsproblemen van de bevolkingsdaling. Dat vraagt om projecten die voor de langere termijn robuust zijn. Het fonds is niet bedoeld om voorzieningen, die dreigen onderuit te zakken door te weinig draagvlak, alsnog mogelijk te maken. Het gaat juist om het bevorderen van samenwerking tussen partijen aan een oplossing die draagvlak heeft. Wij blijven daarom bij onze inzet dat gemeenten in principe zorg moeten dragen voor 50% co-financiering, met een maximum van € 1,5 mln. Zoals bij elke regel zijn er uitzonderingen. Het beleidskader voorziet hier reeds in met de zinsnede: "Hierbij wordt rekening gehouden met de financiële positie van de gemeenten en de omvang van de opgave."

Aanpassing Beleidskader:

In het beleidskader wordt de regel voor co-financiering van projecten door gemeenten gehandhaafd. In het beleidskader is reeds de opmerking opgenomen dat rekening wordt gehouden met de financiële positie van de gemeenten en de omvang van de opgave."

9. Detailhandel, onderwijs en zorg

Enkele gemeenten vragen om bij de afbakening van thema's waarvoor een projectaanvraag kan worden ingediend ook de thema's detailhandel, onderwijs en zorg mee te nemen. Ook is gevraagd om, in plaats van bundeling van voorzieningen in steden, de positie van de centrumdorpen in de Eemsdelta te versterken.

Commentaar:

- Het ISV is een budget dat door het Rijk wordt toegekend voor stedelijke vernieuwing, en met name in de fysieke leefomgeving zodat de leefbaarheid wordt versterkt. De middelen zijn dus niet beschikbaar voor het ontwikkelen of in stand houden van detailhandel, onderwijs of zorgfuncties. Alleen wanneer daar een fysieke component aan zit kan het fonds worden ingezet. De regionale woon- en leefbaarheidsvisie dient echter wel oog te hebben voor de regionale structuur van deze voorzieningen om daar de ruimtelijke investeringen op af te kunnen stemmen. Een brede visie en strategie helpt om investeringen op het gebied van detailhandel, onderwijs en zorg (bijvoorbeeld vanuit Wonen/Welzijn/Zorg) mede te sturen zodat er voor de regio in combinatie met de ruimtelijke investeringen een optimale situatie ontstaat. Het Beleidskader vermeldt reeds dat de onderwerpen als welzijn en zorg, gezondheid, ruimtelijke kwaliteit en duurzaamheid onderdeel uit dienen te maken van een op te stellen woon- en leefbaarheidplan. Inderdaad zou daaraan kunnen worden toegevoegd dat de leefbaarheid ook betrekking heeft op onderwerpen als detailhandel en onderwijsvoorzieningen.

- Het Beleidskader beschrijft als relevante beleidslijn uit het omgevingsbeleid voor stedelijke vernieuwing dat gestreefd wordt naar concentratie van *wonen en werken* in de Regio Groningen-Assen en de stedelijke centra Appingedam/Delfzijl, Winschoten, Veendam en Stadskanaal met een sterkere centrumfunctie voor de steden voor het omliggende platteland. Het omgevingsbeleid heeft geen specifiek ruimtelijke beleid voor voorzieningen. Nu kan er onderscheid gemaakt worden in soorten voorzieningen, die elk op een ander ruimtelijke schaalniveau functioneren. In het verleden is daarbij wel het principe van een kernenhiërarchie toegepast, waarbij specialistische voorzieningen met groot marktgebied in de stedelijke centra worden gebundeld, de regionale voorzieningen in centrumdorpen en de dagelijkse voorzieningen ook in de dorpen mogelijk zijn. In de afgelopen jaren is veel moeite gedaan om voorzieningen in dorpen zo lang mogelijk in stand te houden. Door de optredende schaalvergroting in bijvoorbeeld onderwijs en gezondheidszorg en door de bevolkingsdaling komt het bestaan van veel voorzieningen in kleine kernen, in centrumdorpen en zelfs in stedelijke centra onder druk te staan. Wij achten het voor de leefbaarheid daarom wenselijk dat sommige voorzieningen worden gebundeld van kleine kernen naar centrumdorpen en andere weer van centrumdorpen naar stedelijke centra. Wij roepen de gemeenten op in de regionale woon- en leefbaarheidplannen duidelijk te maken wat voor de toekomst een robuuste voorzieningenstructuur is en welke ruimtelijke investeringen da vraagt.

Aanpassing Beleidskader:

In het Beleidskader zullen de thema's detailhandel, onderwijs en voorzieningen worden vermeld als onderdeel van een op te stellen woon- en leefbaarheidplan. Het ISV kan echter alleen worden ingezet op projecten met een fysiek-ruimtelijke component.

10. Toekenning middels beschikking of convenant

In het overleg met gemeenten op 4 november 2009 is aan de orde gekomen of de toegekende ISV-subsidie moet worden vastgelegd in beschikking aan de gemeenten of in een convenant met een gemeenten.

Commentaar:

Wij gaan er van uit dat in een situatie met projectgemeenten een toekenning van ISV middels een beschikking voor de hand ligt. In een beschikking worden de voorwaarden opgenomen waaraan de gemeente dient te voldoen bij realisatie van het project. Bijvoorbeeld dat het project obstakelvrij dient te zijn, de termijn waarbinnen het project dient te zijn uitgevoerd en de wijze waarop de monitoring van de voortgang plaats vindt.

Wij sluiten niet uit dat er bij het afsluiten van convenanten over de inzet van woon- en leefbaarheidplannen tegelijk afspraken worden gemaakt over de inzet van ISV middelen (zie punt 2.).

Aanpassing Beleidskader:

In het Beleidskader wordt opgenomen dat de toekenning van middelen gebeurt met een beschikking aan gemeenten. Wij overwegen tegelijk om bij het afsluiten van conventanten over de inzet van regionale woon- en leefbaarheidsplannen tegelijk afspraken te maken over de inzet van ISV-middelen.

11. Rol CSV

In het overleg met de gemeenten op 4 november 2009 kwam naar voren dat de rol van de Commissie Stedelijke Vernieuwing in de huidige samenstelling niet meer geschikt is voor het beoogde doel, te weten de advisering aan het college van GS over projectaanvragen.

Commentaar:

De CSV bestaat ondermeer uit vertegenwoordigers van de gemeenten Groningen en Winsum. Deze gemeenten zijn geen krimp gemeenten. De provincie is van mening dat de Commissie Stedelijke Vernieuwing in de huidige samenstelling niet geschikt is voor het beoogde doel, te weten de advisering aan het college van GS over projecten in de krimp gemeenten. Buitendien is het de vraag of de CSV gehandhaafd moet blijven als de provincie de projectaanvragen voortaan gaat toetsen aan de regionale woon- en leefbaarheidsplannen. Als alternatief is, zowel voor het overgangsjaar 2010 als daarop volgende jaren, dat de provinciale afweging aan de regionale overlegorganen ter advies wordt voorgelegd (met uitzondering van advisering voor De Marne).

Aanpassing Beleidskader:

In het Beleidskader wordt opgenomen dat de Commissie Stedelijke Vernieuwing als adviserend orgaan in kader van ISV3 niet adequaat meer is voor advisering over projectaanvragen van krimpgebieden. Het alternatief is dat de provinciale afweging aan de regionale overlegorganen voor Eemsdelta en Oost-Groningen ter advies worden voorgelegd.

12. Verduidelijking van eisen aan projectaanvragen

Het Beleidskader benoemt een aantal criteria die bij de afweging van projectaanvragen worden toegepast. De gemeenten vragen om een verduidelijking van de projecteisen. Verder wordt gevraagd om duidelijkheid over uitvoeringsaspecten van de regeling.

Commentaar:

De inzet van het Beleidskader is om met de beperkte middelen een zo groot mogelijk bijdrage te leveren aan het leefbaar houden van de krimpgebieden. Volgens de provincie vraagt dat om innovatieve oplossingen, die door de mensen in het gebied zelf worden bedacht en waarvoor onderlinge samenwerking nodig is. Soms kan het gaan om eenvoudige projecten, soms om complexe. Ook moet het niet gaan om in het standhouden van onrendabele faciliteiten, maar om het creëren van meerwaarde voor zoveel mogelijk mensen. Een goede basis daarvoor kan het regionale woon- en leefbaarheidsplan leveren, waarin keuzen worden gemaakt voor ontwikkeling van kernen en plekken.

De in het Beleidskader genoemde criteria zijn er om de regio te bewegen om het proces in te gaan met maatschappelijke partijen, om met hen een visie op de ontwikkeling van leefbare de regio te maken en tot projecten te komen die aan deze toekomst handen en voeten geeft.

De beperkte middelen dwingen ons om selectief te zijn. De provincie vraagt aan de regio om zelf selectief te zijn en met projecten te komen waarvan de regio vindt dat het toegevoegde waarde heeft.

Dat is bepalend.

Aanpassing Beleidskader:

Het Beleidskader wordt aangevuld met uitvoeringsaspecten van projectaanvragen.

BIJLAGE 1.

Verslag van de bijeenkomst d.d. 4-11-2009 te Veendam betreffende het Beleidskader ISV-3 voor de periode 2010 - 2014.

Aanwezig: Appingedam - P. Manning ; Delfzijl - H.J. Visker, A. Heeres; De Marne - G. Noordhof; Eemsmond - J. Dobma; Loppersum - M. Hulshof; Menterwolde - R. Hazekamp; Stadskanaal - J. Bessembinders, J. Bezema; Pekela - D. van Dijk, E. Dijk; Reiderland - A. ten Hoeve; Vlagtwedde - S. la Brijn; Veendam - H. J. Schmaal, A. Beenen, R. Dekker, W. Scholten, I. Veldscholten, L. Wijnolds; Winschoten - M. van der Werff; Streekraad Oost-Groningen - R. Hietbrink; ministerie VROM - D. van Dal; Provincie - P. de Bruijne; D.S. Ruddijs; W. de Bruin; T. Keijer; E. Koole; H. Stoffers (notulist).

1. Welkom

De heer Ruddijs heet de genodigden welkom op deze bijeenkomst over het beleidskader Stedelijke Vernieuwing 2010 - 2014. Het voorgenomen beleid is opgenomen in het concept Beleidskader ISV3. Dit concept-beleidskader "Ruimte voor Vernieuwing" is alle gemeenten toegezonden.

Deze bijeenkomst is bedoeld om het voorgestane beleid en de denkrichting voor de op te stellen verdeelverordening te bespreken. Daartoe geeft hij het woord aan gedeputeerde De Bruijne.

2. Concept-beleidskader ISV3

Om de gedachten te bepalen geeft de gedeputeerde op hoofdlijnen een toelichting op de nota. De uitgangspunten voor de provincie zijn:

- POP 2009-2013 en uitvoeringsprogramma
- Vermindering bestuurlijke lasten en afspraken op hoofdlijnen
- Deelbudgetten geluid en bodem inzetten op uitvoering gemaakte convenanten en afspraken
- Deelbudget wonen inzetten op projectniveau en gericht op de majeure krimpopgave, op basis van noodzaak en urgentie.

In vergelijking met het ISV2 -budget € 22,5 mln. is onze provincie in het kader van ISV3 een budget toegewezen van € 22,3 mln:

- **Bodem € 6,8 mln:**
voor sanering spoedlocaties uit convenant 'Bodemontwikkelingsbeleid en aanpak spoedlocaties': alle gemeenten behalve gemeente Groningen
- **Geluid € 0,3 mln:**
voor saneren geluidsbelasting van 'A-lijst woningen' langs wegen: gemeenten Veendam, Hoogezand-Sappemeer en Haren
- **Wonen € 15,2 mln:**
voor behoud van de leefbaarheid in krimpgebieden: regio's Eemsdelta, Oost-Groningen en De Marne. De te treffen maatregelen moeten een toegevoegde waarde hebben voor een duurzame aanpak van de krimp en moeten leiden tot een waardevaste gebiedsontwikkeling, zowel op lokaal als regionaal niveau
De maatregelen kunnen per beleidsterrein en per gemeente verschillen.

Voorgesteld wordt om het budget Wonen op projectbasis te verdelen. Dit betekent dat er geen onderscheid meer wordt gemaakt tussen programma- en projectgemeenten.

Het budget Wonen als volgt op te delen:

Projectaanvragen	€ 10,68 mln
Fonds particuliere woningverbetering	€ 3,00 mln
<u>Knelpuntenpot (10%)</u>	<u>€ 1,52 mln</u>
Totaal	€ 15,20 mln

Een project-aanvraag moet voldoen aan de volgende eisen:

- Projectomschrijving omvat:
 - Lange termijn ontwikkelingsvisie voor ondervangen negatieve omgevingseffecten van de krimp
 - Problemen die in project worden aangepakt
 - Integrale aanpak
 - Financiële uitvoerbaarheid
- Project moet passen binnen vastgestelde regionaal woon- en leefbaarheidsplan

Bij de beoordeling van een project worden de volgende toetsingscriteria gehanteerd:
Hoge prioriteit binnen regionaal woon- en leefbaarheidsplan

- Hoog effect
- Aanpak is waardevast op langere termijn
- Samenwerking en gedragen
- Maatschappelijke en financiële haalbaarheid
- Innovatieve aanpak en oplossingen
- Gemeente draagt evenveel bij

3. Vragen en reacties.

- Woon- en leefbaarheidsplannen.

De aanwezigen merken op dat de kans bestaat dat er in 2010 nog geen woon- en leefbaarheidsplannen zijn vastgesteld, waardoor er strikt genomen geen ISV-subsidies voor projecten kunnen worden toegewezen. Om dit te voorkomen dient er ter overbrugging in het overgangsjaar 2010 een toetsingscriterium voor in de plaats te komen.

Reactie:

De gedeputeerde overweegt dat het regionale portefeuillehoudersoverleg een graadmeter kan zijn voor de toedeling van de ISV-middelen. Hij stelt voor in het overgangsjaar een adviestaak aan het regionale overleg te geven en verzoekt de regio hiervoor een voorstel t.b.v. de adviesrol te doen.

- Wat verstaat de provincie onder leefbaarheid?

Reactie:

De gedeputeerde verwijst naar het Provinciaal Omgevingsplan (POP) waarin een aantal criteria is opgenomen wat de provincie verstaat onder een regionaal woon- en leefbaarheidsplan (zie pag. 191 en 193 POP)

- Toekennen op projectbasis.

De programmameenten hebben in het kader van ISV2 veel tijd gestoken in de ontwikkeling van het Meerjaren Ontwikkelings Programma Stedelijke Vernieuwing. De vraag is of deze plannen nu gevaar lopen doordat in het kader van ISV3 extra voorwaarden worden gesteld?

Reactie:

De gedeputeerde erkent dat op basis van het concept-beleidskader ISV3 de programmameenten hun beleidsvrijheid kwijt zijn. Voortaan worden alle aanvragen om een ISV-subsidie getoetst aan de voorwaarden die gelden voor alle gemeenten. Niettemin worden in het nieuwe beleidskader geen extra voorwaarden gecreëerd.

- ISV-budget naar rato verdelen over de krimp gemeenten?

Reactie:

De gedeputeerde is van mening dat bij de stedelijke vernieuwingsopgave de inhoud voorop dient te staan. Een verdeling van het budget over de 15 krimp gemeenten zou aan dit uitgangspunt geen recht doen.

- Commissie Stedelijke Vernieuwing?

De gedeputeerde stelt dat de Commissie Stedelijke Vernieuwing in de

huidige samenstelling niet geschikt is voor het beoogde doel, te weten de advisering aan het college van GS over projecten in de krimp gemeenten. De CSV bestaat ondermeer uit vertegenwoordigers van de gemeenten Groningen en Winsum. Deze gemeenten zijn geen krimp gemeenten. Buitendien is het de vraag of de CSV gehandhaafd moet blijven als we de project-aanvragen voortaan gaan toetsen aan de regionale woon- en leefbaarheidsplannen.

Reactie:

De aanwezigen waren het eens dat de CSV-advisering in het kader van ISV3 niet adequaat meer is als een project moet passen binnen een vastgesteld regionaal woon- en leefbaarheidsplan. In dat geval kan de CSV worden opgeheven.

- Toekenning via beschikking of convenant?

De vraag is of je de toegekende ISV-subsidie moet vastleggen in een beschikking of in een convenant.

De gedeputeerde overweegt dat de primaire doelstelling van de provincie is het bevorderen van regionale samenwerking op het punt van krimp. De toekenning van een ISV-subsidie aan een gemeente heeft derhalve betrekking op een project dat past in een regionaal plan. Dit zou in een convenant geregeld kunnen worden.

Reactie:

In reactie wordt door een aanwezige opgemerkt dat ook bij af te sluiten convenanten er niet aan valt te ontkomen dat de ISV-aanvragen getoetst moeten worden aan objectieve criteria. Daarom verdient het de voorkeur om de ISV-subsidie toe te kennen d.m.v. een beschikking.

- Fasering beschikbaar ISV3 budget?

1. De gedeputeerde stelt voor in de periode van 2010 - 2014 het beschikbare budget te verdelen in drie tranches en daarbinnen een indicatieve verdeling over de regio's.

2. Voorts concludeert de gedeputeerde dat :

- advisering door de Commissie Stedelijke Vernieuwing niet meer nodig is;
- In het overgangsjaar 2010 worden de project-aanvragen voorgelegd aan het regionale portefeuillehoudersoverleg;
- In de nog op te stellen provinciale verdeelverordening worden de beoordelingscriteria voor project-aanvragen opgenomen.

4. Fonds Particuliere Woningverbetering

Het idee is om de verbetering van particuliere woningen te stimuleren door leningen van bijvoorbeeld maximaal € 20.000,- met een lage rente te verstrekken.

Particulieren in de lage- en midden inkomenscategorie komen in aanmerking voor een goedkope lening.

De te verbeteren woningen worden begrensd op WOZ-waarde.

De lening met een lage rente is bedoeld voor:

- Casco-herstel woning
- Aanpassen keuken/badkamer

De aanvragen om een lening voor particuliere woningverbetering dienen bij één loket bij de gemeenten te worden ingediend.

Vanuit gemeentelijk loket ook ondersteuning en voorlichting bij opstellen offerteaanvragen.

Voeding PWV-fonds

- Het fonds kan worden gevoed door van het ISV-budget voor Wonen € 3 mln. af te zonderen en te stapelen met bijvoorbeeld gemeentelijke subsidies/startersleningen. Een lening kan worden verstrekt via de stichting Stimuleringsfonds Volkshuisvesting Nederlandse gemeenten (SVn).
- Aangezien het een experiment betreft wordt voorgesteld vooralsnog te starten met pilots in Veendam en Winschoten.

5. Reacties

- In principe waarderen de aanwezigen de denkrichting positief
- T.a.v. de pilots voor Winschoten en Veendam was de algemene mening dat deze pilots niet te lang moeten duren om snel het budget in de overige krimpgemeenten te kunnen inzetten.
- De gedeputeerde stelt voor om medio 2010 in de twee gemeenten te starten voor de periode van een jaar. Na een jaar worden de pilots geëvalueerd.
De opgedane ervaringen kunnen aanleiding zijn de criteria c.q. het budget aan te passen. Daarna het beschikbare budget inzetten voor alle krimpgemeenten.
- De gedeputeerde voegt eraan toe dat e.e.a. tevens betekent dat de gemeenten en de provincie de regeling op korte termijn moeten uitwerken.
- De lening is bedoeld voor de verbetering van particuliere woningen met een lage WOZ-waarde. De heer Ten Hoeve stelt voor om naast een inkomenstoets voor de aanvragers om een lening tevens een vermogenstoets in te voeren.
- Tenslotte merkt de gedeputeerde op dat het de voorkeur verdient om het PWV-fonds in te zetten in de gebieden en wijken die zijn benoemd in de regionale woon- en leefbaarheidsplannen.